

A második időszakban lassan tovább fényesedett, elérve a $8^m,5$ -t, és a csóva is egyre markánsabb lett: „Jelentősen lütványosabb, mint egy hónappal korábban”, illetve „A novemberi észleléshez képest jót fényesedett”, írta Balogh Zoltán és Hadházi Csaba, miután mindketten 11' hosszan tudják követni az üstökös mögött húzódó porleplet. Érdemes megemlíteni, hogy Tóth Zoltán 26-án a csóva déli részét fényesebbnek említi, ami Kovács Attila december 25-ei CCD felvételén is feltűnő. A jelenség előzménye azonban már Szarka Levente november 27-ei rajzán is megtalálható, ahol egy fényesebb szál mutatkozik a kóma és a csóva találkozásának déli részénél.

2P/Encke

Decemberben már csak Sajtz András követte az egyre kedvezőtlenebb helyzetben mutatkozó üstökösöt, melyet 2-án és 7-én, utóbb már csak $24''$ -os elongáció mellett észlelt. Ez meg is látszik a fényességbecslésen, hiszen 2-án még $6^m,0$ -ra, öt nappal később már csak $6^m,5$ -ra tette az összfényességet, miközben továbbra is egy-két fok hosszúságúnak látta az üstökös csóváját. Ezzel számunkra véget is ért a mostani láthatóság, melynek során 13 észlelő 28 vizuális megfigyelést, 2 CCD-felvételt és 1 fotográfiát készített róla, vagyis hazánkban ez volt minden idők legjobban észlelt Encke látthatósága. A legtöbbször, hat alkalommal, Sánta Gábor figyelte meg, míg Kósa-Kiss Attila negyedszer, Szarka Levente pedig 1990 és 1994 után harmadszor látta a Nap közelében félfényesedő Encke-üstökösöt.

Halvány üstökösök

C/2001 HT50 (LINEAR-NEAT). Tóth Zoltán négy megfigyelése szerint december közepére csalódást keltően visszaesett az üstökös fényessége. A $12^m,6$ -s égítést $0,8$ -es kómája egyértelműen fényesedett a középpont felé ($DC = 3-4$), ám amikor 26-án utoljára látta, már csak $13^m,0$ -s volt.

43P/Wolf-Harrington. Tóth Zoltán 18-ai és 26-ai megfigyelései szerint egy lehetne nyit ugyan fényesedett, ám a $12^m,8$ -s, 1 óperce átmérőjű vándor nem fog a kalendáriumok címlapjára kerülni.

SÁRNECZKY KRISZTIÁN

Üstökös hírek

P/2002 LZ11 (LINEAR)

Az égítést 2002. június 5-én azonosította a LINEAR, de a következő hónapig terjedő észlelések alapján kisbolygónak gondolták. Kómáját Eric Christensen vette észre a Catalina Sky Survey 68 cm-es Schmidt-teleszkópjának 2003. október 29-ei felvételein. Pályáját a 2002. június 5-e és 2003. november 2-a közötti 69 észlelés alapján Brian G. Marsden számította. (IAUC 8240)

$T = 2003.03.15,6630$ TT $\omega = 107^{\circ}9740$
 $e = 0,351722$ $\Omega = 231^{\circ}1424$
 $q = 2,370483$ Cs.E. $i = 11^{\circ}5194$
 $a = 3,656582$ Cs.E. $P = 6,992$ év

C/2002 O7 (LINEAR)

Tavaly októberben 7 magnitúdós fényességet kellett volna elérnie (l. Meteor 2003/5., 34. o.), ám Michael Mattiazzo (Walloo, Ausztrália) szeptember 27-ei CCD felvételein csak egy teljesen diffúz, mag nélküli paca látszott az üstökös helyén. Ezután pozitív megfigyelés már

nem is készült róla. December 3-án az ESO La Silla-i obszervatóriumából a 2,2 m-es és a 3,6 m-es reflektorral, valamint az NTT-vel is keresték, de a 10 magnitúdóra előrejelzett üstökös 30'x30'-es környezetében $R = 20^m,5$ -ig nem találtak semmit. (IAUC 8250)

P/2003 A1

A LINEAR 2003. január 5-ei felvételein talált $18^m,4$ -s, csillagszerű égitest apró kómáját két nappal később sikerült kimutatni. Pályaelemet nagyon emlékeztetnek a D/1783 WI (Pigott)-üstökösére, amelyet 5,9 éves keringési ideje ellenére csak a felfedezés évében sikerült megfigyelni. Mivel az esti égen látszó P/2003 A1-et csak három hónapig tudták követni, a 220 éves kapcsolatot nem lehetett teljes bizonyossággal igazolni, így a kométa egyelőre nem kapott nevet. Erre legalább egy keringésnyi időt várni kell, ami a január 5-e és április 6-a közötti 144 megfigyelés alapján 7,1 évet vesz igénybe. (IAUC 8044, MPEC 2003-G48)

$T = 2003.02.01,24045$ TT $\omega = 357^{\circ}07773$
 $e = 0,4810429$ $\Omega = 55^{\circ}19234$
 $q = 1,9158178$ Cs.E. $i = 46^{\circ}26198$
 $a = 3,6916689$ Cs.E. $P = 7,093$ év

P/2003 A2 (Gleason)

Több szempontból is új távolsági rekord született 2003. január 10-én, amikor Arianna E. Gleason egy lassan mozgó, $20^m,0$ -s, kb. 20" átmérőjű üstökösöt vett észre a 1,82 m-es Spacewatch II-reflektor felvételein. A későbbi számítások szerint az inkább 18-19 magnitúdós égitest felfedezése idején 11,528 Cs.E.-re járt a Naptól, perihélium távolsága pedig 11,426 Cs.E.. Mindkét érték messze a legnagyobb a valaha észlelt üstökösök közt. Később a NEAT számos 2002-es felvételén is sikerült a nyomára akadni, egészen január 8-áig visszamenően. A kis pályahajlás és a nagy távolság miatt a kezdeti számítások Kentaur típusú, majd

interstelláris pályára utaltak, ám végül az Oort-felhő bizonyult a kométa származási helyének. Pályaelemet Marsden a 2002. január 8-a és 2003. április 3-a közötti 144 pozíciómérés alapján számította. (IAUC 8049, MPEC 2003-G49)

$T = 2003.11.06,29309$ TT $\omega = 346^{\circ}68500$
 $e = 1,00169965$ $\Omega = 154^{\circ}54453$
 $q = 11,4264292$ Cs.F. $i = 8^{\circ}06132$

P/2003 H4 (LINEAR)

M. Bezpalko vette észre egy április 29-ei LINEAR felvételen. A $19^m,0$ -s kométának nyugati irányú csóvája volt. A számítások szerint 1929 júniusában csak 0,07 Cs.E.-re haladt el a Jupiter mellett, így periódusa és napközellátváolsága is lecsökkent. Egy kevésbé jelentős, 0,4 Cs.E.-s jupiterközelség 2000 augusztusában is történt. A Marsden számította pálya az augusztus 2-áig terjedő időszak 189 megfigyelésén alapul. (IAU 8127, 8135, MPEC 2003-P19)

$T = 2003.05.14,30254$ TT $\omega = 10^{\circ}41627$
 $e = 0,4899960$ $\Omega = 226^{\circ}79351$
 $q = 1,7031108$ Cs.E. $i = 18^{\circ}14819$
 $a = 3,3394070$ Cs.F. $P = 6,102$ év

P/2003 KV2 (LINEAR)

Ezt a földszűrő üstökösöt május 23-án fedezte fel a LINEAR. A csillagszerű, $18^m,4$ -s égitest gyöngé kómáját C. Birnkworth és M. Burleigh mutatta ki május 29-én a La Palma-i 1 m-es Jacobus Kapteyn Telescope-pal. Az augusztus 2-áig végzett 157 pozíciómérés alapján számított pálya 0,1 Cs.E.-nél is jobban megközelíti a földpályát. Az égitest 2001 januárjában 0,55 Cs.E.-re megközelítette a Jupitert. (IAU 8139, MPEC 2003-P20)

$T = 2003.07.10,8481$ TT $\omega = 188^{\circ}7415$
 $e = 0,629242$ $\Omega = 66^{\circ}4101$
 $q = 1,063011$ Cs.E. $i = 25^{\circ}5389$
 $a = 2,867125$ Cs.E. $P = 4,855$ év

Összeállította: Sárczeczky Krisztián